

Chronologie november 1989

De aanloop naar de val van de Muur

Achtergrond - 10 mei 2014

Koortsachtig probeerden de DDR-leiders de situatie in hun land onder controle te houden. Tot een persconferentie op 9 november de val van de Muur inleidde. De belangrijkste gebeurtenissen van november 1989:

Woensdag 1 november - Egon Krenz bezoekt de Russische leider Gorbatsjov in Moskou. Hij hoopt op steun van de Sovjet-Unie, vooral op financieel gebied. Gorbatsjov maakt direct duidelijk dat de Sovjet-Unie geen economische hulp kan bieden. [Verslag van het gesprek tussen Krenz en Gorbatsjov >>](#)

Donderdag 2 november - 'Tag der Rücktritte': in verschillende steden treden SED-functionarissen af, ook in het DDR-parlement leggen afgevaardigden hun functie neer.

Vrijdag 3 november - DDR-burgers mogen weer zonder visum naar Tsjecho-Slowakije reizen. Op 3 oktober had de DDR een visumplicht opgelegd om de vluchtelingenstroom te stoppen. Nu komt een nieuwe vluchtelingenstroom op gang. Tsjecho-Slowakije geeft, na het DDR-regime onder druk te hebben gezet, 6.000 DDR-burgers toestemming vanuit de West-Duitse ambassade in Praag direct naar de Bondsrepubliek te reizen.

Zaterdag 4 november - In Oost-Berlijn vindt de grootste demonstratie uit de DDR-geschiedenis plaats. Ruim 500.000 mensen (sommige bronnen spreken ook van een miljoen) komen bijeen op het Alexanderplatz. Daar spreken zowel oppositionelen als regeringsvertegenwoordigers. De Oost-Duitse televisie zendt de bijeenkomst live en onaangekondigd uit. [Filmbeelden demonstratie Alexanderplatz >>](#)

Maandag 6 november - De DDR-regering presenteert een nieuw wetsontwerp dat burgers toestaat maximaal 30 dagen per jaar naar het buitenland te reizen, als zij dit van te voren aanvragen. Het voorstel krijgt veel kritiek. Op de *Montagsdemonstration* in Leipzig demonstreren 300.000 mensen voor vrij reizen en vrije verkiezingen. [Wetsontwerp >>](#)

Dinsdag 7 november - De DDR-regering onder leiding van minister-president Willy Stoph treedt af. Het is het gevolg van een machtsstrijd die achter de schermen al weken woedt, zowel in het parlement, de Volkskamer, als in het hoogste partij-orgaan, het Politbüro. [Woordvoerder DDR-regering maakt het aftreden bekend op de Oost-Duitse tv >>](#)

Woensdag 8 november - Het Politbüro, het hoogste SED-partij-orgaan, treedt af. Een nieuw geformeerde kleinere partijtop treedt aan, met Egon Krenz als secretaris-generaal. De protestbeweging Neues Forum wordt officieel erkend als politieke partij.

Donderdag 9 november - SED-lid Günter Schabowski kondigt om 18.57 uur in een live uitgezonden persconferentie aan dat DDR-burgers vrij mogen reizen. Per vergissing zegt hij dat dit "*sofort, unverzüglich*" (per direct) geldt. Enkele uren later hebben zich duizenden Oost-Berlijners bij verschillende grensovergangen verzameld. Kort voor middernacht gaan de eerste slagbomen open en is de Muur na 28 jaar gevallen. [Filmbeelden val van de Muur >>](#)

[Lees ook de Chronologie oktober 1989 >>](#) en [Chronologie september 1989 >>](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/2841/chronologie-november-1989>